

ЕКСКУРСІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З БОТАНІКИ

Герц Н.В.,

доцент кафедри ботаніки та зоології

Мацюк О.Б.,

доцент кафедри ботаніки та зоології

На сьогодні одним із видів діяльності, який передбачає навчальна практика з ботаніки є екскурсії в природу, де у польових умовах студенти вивчають рослини, фотографують та збирають згідно наукових методик ботанічний матеріал для подальшого його опрацювання в лабораторії.

Згідно діючої “Інструкції щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю” (Наказ Міністерства освіти науки України від 02.10.2014 № 1124) “екскурсія” – це: “колективне відвідування до 24 годин з вихованцями, учнями, студентами визначних місць з освітньою, навчально-виховною, науковою, пізнавальною чи розважальною метою у складі організованої групи під керівництвом осіб, призначених у порядку, встановленому цією Інструкцією”. Екскурсія є організованою формою навчання і, одночасно, методом навчання. Згідно компетентнісного підходу у сучасному навчанні, екскурсії сприяють формуванню не лише предметних, а й ключових компетентностей, розвитку уміння спостерігати, аналізувати, знаходити приклади взаємозв'язку організмів і середовища, оформляти результати спостережень та оцінювати вагому роль рослин у житті людини. Разом з тим, екскурсії мають значний педагогічний ефект: виховання організаційних навичок, уміння працювати колективно; виховання естетичних почуттів, розвиток почуття прекрасного; виховання дбайливого ставлення до природи, розуміння екологічних зв'язків, єдності й цілісності природних комплексів.

Навчальна практика з ботаніки для студентів першого курсу хіміко-біологічного факультету полягає у ознайомленні та вивченні флористичного різноманіття м. Тернопіль та його околиць, особливостями їхньої морфологічної будови і способами розмноження, поширення, пристосуваннями до існування у змінних умовах середовища.

Навчальна програма з ботаніки передбачає проведення екскурсійних виходів для ознайомлення і подальшого вивчення рослин лісу та луків, рослин водойм та прибережжя. Одними з сучасних наукових підрозділів ТНПУ імені Володимира Гнатюка є дендрарій та Біблійний ботанічний сад - ділянки території, де розміщена колекція деревних рослин, за якими ведеться догляд,

вивчення їх біологічних особливостей, екології та фенології. Дендрарій і Біблійний ботанічний сад активно використовуються не лише у науково-дослідній роботі викладачів та студентів для виконання курсових і магістерських робіт, але й мають важливе значення для використання їх в навчально-виховному процесі, зокрема, для проведення екскурсій навчальної практики з ботаніки. Окрім того, екскурсійний план початкової практики передбачає відвідування та вивчення видового складу рослин Кременецького ботанічного саду.

Останнім часом, у зв'язку із погіршенням епідеміологічної ситуації, все більшої актуальності набувають методи і прийоми навчання із використанням комп'ютерної техніки та Інтернет- мережі. Одними з таких перспективних форм навчання є віртуальні екскурсії. В курсі навчальної практики з ботаніки студенти мають доступ до он-лайн екскурсій ботанічних садів України та світу, що робить процес навчання і викладання більш ефективним, цікавим, якісним та результативним.

Таким чином, екскурсія в межах навчальної практики з ботаніки є невід'ємною важливою складовою освітнього процесу, яка дозволяє не лише підвищити навчальний та науковий інтерес студентів до навчальної дисципліни, забезпечити надійне освоєння і подальшу реалізацію навчального матеріалу, а й розширює можливості викладача в процесі викладання

Список використаних джерел

1. Александрова Є. В. Віртуальна екскурсія як одна з ефективних форм організації навчального процесу // Історія України. 2010. № 10. С. 22–24.
2. Биологические экскурсии: Книга для учителя. М.: Просвещение, 1983. 224 с.
3. Про освіту: Закон України від 02.10.2014 № 1124. Дата оновлення: 14.11.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1341-14#n2> (дата звернення 15.10.2021).